

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Dějiny pravěku, starověku, raného středověku
Název učebního materiálu:	Počátky české státnosti
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_D0315
Vyučovací předmět:	Dějepis
Ročník:	2. ročník čtyřletého (6. ročník osmiletého) gymnázia
Autor:	Mgr. Libuše Chudobová
Datum vytvoření:	1. 11. 2013
Datum ověření ve výuce:	4. 11. 2013
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Očekávaný výstup:	Žák chápe kdy a za jakých okolností vzniká český stát, chápe časové posloupnosti, pracuje s texty, jež souvisí s našimi ranými dějinami a ty dokáže analyzovat z hlediska obsahu i původu.
Metodické poznámky:	Pracovní list je možné využít k samostatné práci, práci ve dvojicích, či skupinové práci.

POČÁTKY ČESKÉ STÁTNOSTI (pracovní list)

I. Doplně chybějící údaje do textu:

Nejstarším raně středověkým státem na našem území byla _____.
Prvním velkomoravským knížetem byl _____.
Věrozvěsty nazýváme _____ a _____. Ti přišli na Velkou Moravu r. _____, na pozvání _____. Šířením křesťanství z Byzance se na Velké Moravě vytvořila hráz proti expanzi _____. Písmo, které přinesli oba misionáři, vzniklo z malé řecké abecedy a jmenovalo se _____. Dalším přínosem byzantské mise byl(-a) _____, _____. Staroslověnská bohoslužba se udržela do 12. stol. v klášteře _____.
Po rozpadu Velké Moravy se posunulo hospodářské, politické a kulturní centrum _____. Za prvního historicky doloženého Přemyslovce je považován _____. Se svou manželkou _____ přijal křest snad z rukou _____. Vedle Přemyslovců byl jedním z nejmocnějších rodů na území Čech v 10. stol. rod _____.
Václav a Boleslav byli synové _____ a _____. První českou stříbrnou mincí raženou knížetem _____ byl _____. Pražské biskupství bylo založeno r. _____ za vlády knížete _____. Slavníkovci byli vyvražďeni r. _____.
Královský titul pro svou osobu získal(-i) panovník (-ci) r. _____.
Středověkou křesťanskou vzdělanost zajišťoval (-y) _____.
Ke znakům románské architektury patří: _____

(uved' alespoň 4 příklady).
Pojem freska znamená _____.
Rotunda na Řípu je zasvěcena _____, ve Znojmě _____.

II. Ve 12. stol. byl postaven v Praze přes Vltavu první kamenný most.

Jak se jmenoval? _____
Kdo tehdy vládl? _____
Ve kterých místech most stál? _____
Proč už nestojí? _____

III. Ve kterém městě najdeme na stěnách rotundy zobrazení členů rodu Přemyslovců?

IV. Doplně jména autorů následujících dokumentů a urči, o jakých obdobích v našich dějinách písemné prameny hovoří:

a) *Ve čtyřicátém roce panování Chlotarova shromáždil muž jménem _____ (doplně jméno) – původem Frank z kraje senonského – větší počet kupců a odebral se za obchodem do země Slovanů, zvaných Vinidové. Slované se již začali bouřit proti Avarům zvaným Hunové, a proti jejich králi kaganovi. Vinidové sloužili již odedávna jako befulkové Hunům, takže kdykoli Hunové vojensky útočili na některý národ, stáli Hunové s celým svým vojskem před táborem...*

b) *Co se týče země Bújisláwa, tedy její délka od města Frágha až k městu Krákúia obnáší cestu tři týdnů. a ona sousedí po délce se zemí Turků.*

A město Frágha je postaveno z kamene a z vápna. Je nejbohatějším ze zemí (měst) zbožím. Přicházejí sem z města Krákúia Rusové a Slované se zbožím. A přicházejí k nim ze zemí Turků muslimové, Židé a Turci rovněž se zbožím a obchodnickým závažím a vyvážejí od nich otroky, cín, (různé) druhy kožešin.

POČÁTKY ČESKÉ STÁTNOSTI (řešení)

I. Dopln chybějící údaje do textu:

Nejstarším raně středověkým státem na našem území byla **Velkomoravská říše**. Prvním velkomoravským knížetem byl **Mojmír**.

Věrozvěsty nazýváme **Konstantin** a **Metoděj**. Ti přišli na Velkou Moravu r. **863**, na pozvání knížete **Rostislava**. Šířením křesťanství z Byzance se na Velké Moravě vytvořila hráz proti expanzi **Franské říše (západního křesťanství, latiny)**. Písmo, které přinesli oba misionáři, vzniklo z malé řecké abecedy a jmenovalo se **hlaholice**. Dalším přínosem byzantské mise byl(-a) **překlad části Bible do stsl., staroslověnština, hlaholice, stsl liturgie...** Staroslověnská bohoslužba se udržela do 12. stol. v klášteře **Sázavském**. Po rozpadu Velké Moravy se posunulo hospodářské, politické a kulturní centrum **do středních Čech**.

Za prvního historicky doloženého Přemyslovce je považován **Bořivoj**. Se svou manželkou **Ludmilou** přijal křesťanství z rukou **Metoděje**. Vedle Přemyslovců byl jedním z nejmocnějších rodů na území Čech v 10. stol. rod **Slavníkovců**.

Václav a Boleslav byli synové **Vratislava a Drahomíry**. První českou stříbrnou mincí raženou knížetem **Boleslavem I.** byl **denár**. Pražské biskupství bylo založeno r. **873** za vlády knížete **Boleslava II.** Slavníkovci byli vyvražďeni r. **995**.

Královský titul pro svou osobu získal(-i) panovník (-ci) r. **Vratislav I. (1085), Vladislav I. (1158)**. Středověkou křesťanskou vzdělanost zajišťoval (-y) **kláštery**.

Ke znakům románské architektury patří: **silné a neomítnuté zdi, podvojná (potrojná) okna, baziliky, rotundy, valená klenba...** (uved' alespoň 4 příklady).

Pojem freska znamená **obraz malovaný do vlhké omítky**. Rotunda na Řípu je zasvěcena **sv. Jíří**, ve Znojmě **sv. Kateřině**.

II. Ve 12. stol. byl postaven v Praze přes Vltavu první kamenný most.

Jak se jmenoval? **Juditin**

Kdo tehdy vládl? **Vladislav I.**

Ve kterých místech most stál? **zhruba v místech dnešního Karlova mostu**

Proč už nestojí? **byl stržen povodní**

III. Ve kterém městě najdeme na stěnách rotundy zobrazení členů rodu Přemyslovců?

rotunda sv. Kateřiny ve Znojmě

IV. Dopln jména autorů následujících dokumentů a urči, o jakých obdobích v našich dějinách písemné prameny hovoří:

a) *Ve čtyřicátém roce panování Chlotarova shromáždil muž jménem **Sámo** (dopln jméno) – původem Frank z kraje **senonského** – větší počet kupců a odebral se za obchodem do země Slovanů, zvaných **Vinidové**. Slované se již začali bouřit proti Avarům zvaným **Hunové**, a proti jejich králi **kaganovi**. **Vinidové** sloužili již odedávna jako **befulkové Hunům**, takže **kdykoli Hunové vojensky útočili na některý národ, stáli Hunové s celým svým vojskem před táborem...***

tak řečený Fredegar – počátky 7. stol. a existence tzv. Sámovy říše

b) *Co se týče země **Bújisláwa**, tedy její délka od města **Frágha** až k městu **Krákúa** obnáší cestu tři týdnů. a ona sousedí po délce se zeměmi **Turků**.*

*A město **Frágha** je postaveno z kamene a z vápna. Je nejbohatějším ze země (měst) **zbožím**. Přicházejí sem z města **Krákúa** **Rusové** a **Slované** se **zbožím**. A přicházejí k nim ze země **Turků** **muslimové**, **Židé** a **Turci** rovněž se **zbožím** a **obchodnickým závažím** a **vyvážejí** od nich **otroky**, **cín**, (různé) **druhy kožešin**.*

židovský arabsky mluvící kupec Ibrahím ibn Jákúb – vláda knížete Boleslava I. (60. léta 10. stol.)

Zdroje: archiv autorky